

Vier gesproken bijdragen voor
CommandoRadio

geïnspireerd op

Raymond Queneau's

prachtboek

'Stijloefeningen'

door

Arnold Schalks

geschreven op uitnodiging van

Nico Parlevliet

Vier bijdragen voor het drieëntwintigste uur (10 - 11 uur PM) voor CommandoRadio, gemaakt op uitnodiging van de Dordtse beeldend kunstenaar Nico Parlevliet.

Met CommandoRadio vervult Nico Parlevliet een opdracht van het (binnenkort ontvlochten en opgeheven) Centrum Beeldende Kunst Dordrecht. Het onderdeel CommandoRadio is 24-uur internet-radio, waarin ieder uur een eigen karakter krijgt. Daartoe nodigde Nico Parlevliet 24 kunstenaars/musici uit om een bijdrage te leveren voor een bepaald, door hen zelf gekozen uur. Die bijdrage wordt gebruikt als schakel tussen de in dat bewuste uur uit te zenden reportages over-, interviews met- en bijdragen van mensen uit de Dordtse wijk Sterrenburg. Na afloop van het project wordt het voltooide radio-etmaal via een podcast verspreid. CommandoRadio maakt deel uit van het project KunstCommando, dat onder het motto: 'Kunst Redt' de regio in trekt.

bijdrage 1 / VOORHUID

Mijnheer van de Wijngaarden had de gewoonte om zijn les met iets bijzonders te beginnen. Soms zong hij een lied, soms trakteerde hij op mandarijntjes, soms begon hij de les met een verloting.

Op een ochtend stapte hij de klas binnen en vistte iets wits uit de zak van zijn colbert. Hij toonde het vluchtig aan de klas. Het leek op een wit steentje of zoiets. Hij keek de klas doordringend aan en fluisterde met dichtgeknepen ogen op conspiratieve wijze: "Een getal onder de tien". Wij mochten raden. Omdat we met zijn drieëndertigen waren, maakte ik alleen kans als ik vroeg aan de beurt zou komen.

Mijnheer van de Wijngaarden was een man van orde en regelmaat. Hij rangschikte zijn leerlingen op lengte en verdeelde ze achtereenvolgens van links naar rechts en van voor naar achter over de schoolbankjes. Omdat ik klein van stuk was zat ik op de voorste rij. Als hij de leerlingen op volgorde van lengte een beurt zou geven, was ik als vierde aan de beurt.

Meester wees op de kleinste leerling links voor. "2!" raadde Verena.

"Mis," fluisterde meester.

Daarna mocht Bob, haar buurman en de op één na kleinste, zijn geluk beproeven.

"9!" Weer mis.

Ik mocht als vierde raden, en riep, meer in een impuls dan weloverwogen: "11!" Ik wilde me nog herstellen en "1" roepen. Maar tot mijn verbazing bleek '11' het te raden getal onder de tien te zijn.

Er ging een golf van verontwaardiging door de klas, maar niemand durfde te protesteren. Het steentje was van mij! Meester overhandigde het me plechtig en vertelde dat het een stukje van de porceleinen piespot van Rembrandt van Rijn was. Het was bij graafwerkzaamheden onder de speelplaats van ons schooltje aan het licht gekomen.

Ik was zeer ingenomen met het bezit van dit ontbrekende stukje uit de puzzel van onze Vaderlandse Cultuurgeschiedenis. Toch heb ik die scherf jaren later met Rudi Fuchs geruild tegen de voorhuid van Marcel Broodthaers.

bijdrage 2 / ELASTIEKJE

Laat geworden gister. Pas om 11 uur 's avonds de koffer in. Hans zei nog zó, dat ik - na al die wijn - wat glazen water moest drinken. Nou is het te laat.

De klas zit er netjes bij. Geen ongeoorloofde absenties, voor zover ik kan zien.

Waar zal ik vandaag eens mee beginnen. Ik ben te slecht bij stem voor een lied. Ik heb ook niks bij me om te verloten. Toch? Of het moet dat elastiekje zijn, dat ik op weg naar school heb opgeraapt. Wel een erg magere hoofdprijs.

Maar ach, waarom ook niet? Je moet kinderen niet teveel verwennen. Daar worden ze alleen maar lui en materialistisch van. Hersengymnastiek op de vroege ochtend scherpt de jonge geest en bevordert het competitief denken. Een kinderhand is gauw gevuld ook al is het maar met een lulderijtje. Of de kinderen daar net zo over denken betwijfel ik. Ik zal het elastiekje dan ook maar niet al te duidelijk aan ze laten zien. Dat wakkert de begeerte aan. Ik ga het me makkelijk maken. Ik laat ze raden naar een getal onder de tien. Zijn we lekker snel klaar. Dit keer voor het gemak maar eens beginnen met de kleine Verena en dan de rijtjes af. De eerste drie kinderen hebben de '7' die ik in gedachten heb niet geraden.

De vierde op rij roept iets! Heb ik het goed verstaan? Werd daar '11' geroepen? Ik vraag een getal onder de tien, roept die jongen '11'! Dat getuigt van lef of van domheid. Moeilijk te zeggen. Maar bij nader inzien toch wel sympathiek, iemand die expres of per ongeluk buiten de kaders denkt. Laat ik eens gek doen en hem belonen. Het is tenslotte maar een elastiekje. Heeft ie in ieder geval nóg iets om op te rekken. En nu die verongelijkte blik van de rest van de klas negeren. Mijn gezag staat op het spel.

Hoor ik later van Hans dat hij dat elastiekje met Cees Buddingh' heeft geruild voor een kootje uit de rechter middelvinger van Govert Flinck.

bijdrage 3 / KRASLOT

Het is niet leuk om altijd maar de kleinste te zijn. Altijd vooraan in de rij. En dat terwijl dat mijn voor- en achternaam allebei met een 'v' beginnen. Dan heb ik toch ook wel eens recht op een plekje achteraan de rij? Kan ik eindelijk een beetje wegdromen in de klas.

Meester was wel erg erg jolig vanochtend. Hij sloop op zijn tenen het lokaal binnen, wapperde met een papiertje en stopte het weer vlug in zijn zak. Nadat hij zogenaamd wantrouwig om zich heen had gekeken, fluisterde hij: "Een getal onder de tien".

Zijn zoekende wijsvinger rustte tenslotte op mij. Hij keek me uitdagend aan. Ik begreep dat dat papiertje werd verloot en dat ik als kleinste van de klas weer eens als eerste mocht raden. In zo'n geval is het overigens wel weer handig om klein te zijn.

Maar mijn 'twee' bleek helaas niet te winnen. De 'neugen' en 'drie' van mijn buurjongens evenmin. Wint die gek, drie bankjes verderop, dat papiertje met '11'. Nou moe! Kan hij niet tot 10 tellen?

Beetje flauw van de meester om hem te laten winnen. Zo'n jongen zal later wel anarchist of kunstenaar worden.

Maar wat dat papiertje betreft: Dat bleek achteraf toch waardevoller dan gedacht. Het was het bankbiljet dat diende als eerste zakcentje van Karl Marx. Kan wel zo zijn hoor, maar dat is mij net iets te conceptueel. Als je het mij vraagt was het dan ook een goede zet van die jongen om die flap later met Noud Wellink te ruilen voor een kraslot van het ministerie van oc en w!

bijdrage 4 / INSPECTIE

Standaardklas van een lagere school, inrichting uit begin jaren zestig. Leerlingen achter houten schoolbankjes met inktpothouder. Om het klasbeeld te verlevendigen zijn sommige bankjes apart geplaatst, sommigen in groepjes van twee of drie tegen elkaar aangeschoven. Ongeveer evenveel jongens als meisjes. Het is klokslag acht.

Als de onderwijzer het lokaal binnenkomt gaan de armpjes over elkaar. De meester maakt indruk met zijn forse snor en borstelhaar. Hij groet de klas en begint de les op een originele manier met een verloting. De klas recht de rug. De meester houdt het te winnen voorwerp kort omhoog en geeft aan dat het te raden getal een getal onder de tien is. Dat is opmerkelijk omdat de klas ruim dertig leerlingen telt.

Hij geeft de leerlingen op de voorste rij een beurt. Het vierde kind op rij 1 raadt 'elf'. Een getal dat buiten het door de leerkracht aangegeven kader valt. Mijns inziens dient de leerling hiervoor te worden gediskwalificeerd. Tot mijn verbazing honoreert de onderwijzer de ondeugd en gunt hem de beloning.

Uit pedagogische overwegingen is dat volstrekt onverantwoord. Het straft de kinderen die zich netjes aan de afspraak houden en beloont het individu, dat die afspraak eigenmachtig schendt. Straks toch maar eens bij de heer van de Wijngaarden navragen wat de reden was om die vlegel te honoreren.